

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
21. SEP.
1995

Letnik 50
Štev. 38 (2825)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Sosvet o reformi manjšinske zakonodaje

Sosvet za slovensko narodno skupnost pri uradu zveznega kancelarja je pretekli teden zasedal na Dunaju. Predsednik sosveta dr. Marjan Sturm je podal poročilo o pogajanjih sosveta z deželno vlado v zadevi 75. obletnice plebiscita. Po daljši razpravi se je sosvet soglasno izrekel za to, da predstavnik narodne skupnosti spregovori na slavnostni seji dežele. V zadevi govornika so se predstavniki svobodnjakov in ljudske stranke izrekli za to, da naj določita govornika obe osrednji organizaciji v soglasju. Predstavniki socialdemokratov so to potrdili in dodali, da naj v primeru nesoglasja med obema organizacijama spregovori predsednik sosveta.

Nadalje je sosvet obravnaval vprašanje novelizacije zakona o narodnostnih skupinah. Predsednik dr. Sturm je poročal o tem, da sta obe koalicijski stranki pred počitnicami predstavili zakonski osnutek, s katerim naj bi se nove-

liral zakon o narodnostnih skupinah. Bilo je dogovorjeno, da naj bi vsi sosveti obravnavali ta osnutek. Sturm je predstavil vsebinsko reforme in ocenil, da pomeni novela majhen korak naprej, nikakor pa ni moč govoriti o tem, da bi novela pomenila nazadovanje manjšinske zaščite. V razpravi so predstavniki Narodnega sveta predstavili svoj zakonski osnutek za temeljito reformo zakona o narodnostnih skupinah. Po daljši razpravi je sosvet sprejel sklep, da naj se vse podlage, ki so jih vložili Narodni svet (zakonski osnutek), ZSO (predlog za ustavno določilo o jezikovni, kulturni in etnični raznolikosti Avstrije) ter poslanka Stoisičeva (različni predlogi za novelo všteti predloga ZSO) posreduje ostalim sosvetom ter parlamentarnim strankam v obravnavo. Nato naj bi prišlo do sestanka vseh sosvetov, na katerem naj bi se avstrijske manjšine uskladile in posredovale svoje

predloge parlamentu, ki naj bi na nivoju komisije, v kateri naj bi bile zastopane vse v parlamentu zastopane stranke, dokončno izdelal novelo zakona o narodnostnih skupinah.

Kot zadnjo točko dnevnega reda je sosvet na predlog članov sosveta iz vrst SPÖ obravnaval vprašanje slovenske glasbene šole. Predlagali so sklep, da naj deželni glavar Zernatto ter njegov namestnik Ausserwinkler poskrbita, da bodo v deželnem proračunu za leto 1996 predvidena finančna sredstva za dva učitelja za obdobje dveh let. V tem času naj bi našli rešitev, ki bi omogočila pametno integracijo slovenske glasbene šole v koroško glasbeno šolo s potrebno avtonomijo, kar bi pomenilo, da bi bili finančni problemi slovenske glasbene šole trajno rešeni. Sosvet je ta sklep sprejel z večino glasov, le predstavniki svobodnjakov ter en predstavnik ÖVP so se vzdržali.

September in oktober sta navadno idealna meseca za gornike in planince, zato izkoristite še zadnje lepe dneve v tem letu. Med drugim vabita tudi Triglav in Koča na Kredarici.

IPH še vedno v razpravi

V postęčajnem postopku lastnjenja bivše tovarne IPH v Žitari vasi se stvari sukajo v krogu. V Ljubljani so potekale razprave med Skladom R Slovenije za razvoj in slovensko vlado, rezultati pa niso znani. Formalni lastnik nepremičnine v Žitari vasi je Alpes, dejansko pa o njeni usodi odloča Sklad. Mimo te čeri tudi glavni upnik Zveza slovenskih zdru-

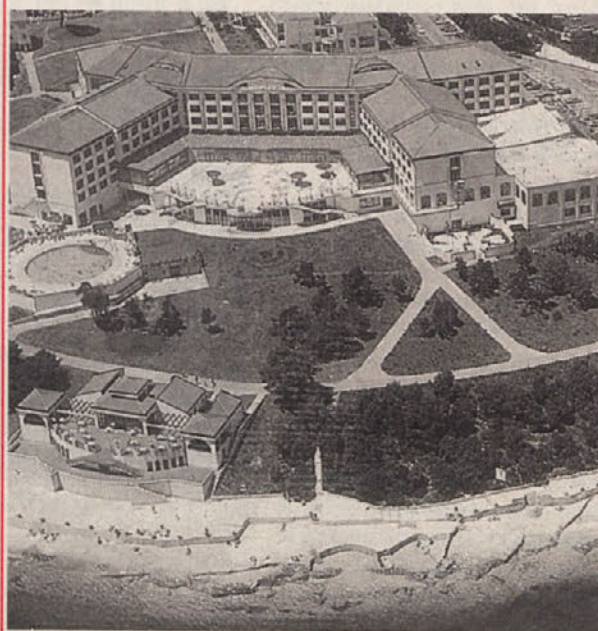
ne more in zato so tudi tam za čimprejšnjo ekonomsko uravnoteženo in sprejemljivo odločitev. Najbolje bi bilo seveda, če bi tovarna spet začela obratovati in bi jo nekdo v celoti kupil iz stečaja – trenutno bi prišel v poštev Alpes.

Če pa to ne bo mogoče, potem bo treba razmišljati o drugih variantah. Menda je nekaj zainteresiranih kupcev, a v primeru proste

prodaje bi šli na širšo tržno ponudbo. Če bo odločitev v Ljubljani negativna, potem bo to konec tovarne IPH. Varianta, ki bi gotovo bila zanimiva pred dvema letoma, bi bila ta, da bi nepremičnino kupila Zadruga zveza in bi potem namesto v Šmihel kar v Žitaro vas prenesla svoje centralno skladišče.

F. W.

10. VESTNIKOV IZLET

**Dragi bralci in prijatelji
Slovenskega vestnika!**

Vljudno vas vabimo na jubilejni Vestnikov izlet od petka, 6. oktobra, do nedelje, 8. oktobra '95. Za udeležence smo izbrali hotel visoke A-kategorije *Histria* pri Pulju (Pula). Nikomur ne bo dolgčas, hotel zadovoljuje vse želje in potrebe najbolj razvajenih gostov.

**Za ples in zabavo bosta poskrbela
Hanzi in Hajnci.**

*Z avtobusi vas bomo popeljali
na ogled mesta Pulja.*

**Cena izleta: 1.400,- šil.,
dodatek za enoposteljno sobo 250,- šil.
V ceno je vključeno: prevoz s Sienčnikovi-
mi avtobusi, dva polna piziona in eno
dodatno kosilo v hotelu *Histria*, turistična
taksa, plesna glasba in ogled mesta Pulja
z avtobusi in vodiči.**

**Dodatno bomo za udeležence organizira-
li še ladijski izlet na Brionske otoke z og-
ledom nacionalnega parka.
Cena izleta: 260,- šil. na osebo**

**Dogovorite se s svojimi prijatelji in znanci
in se čimprej prijavite!**

**Prijave sprejemata
Milka Kokot, tel. 0 46 3/51 43 00-40, ali
Urška Brumnik, tel. 0 46 3/51 43 00-14.**

Prijave še do torka, 26. septembra!

Vaš partner za transport in turizem

SIENČNIK

Tel. 0 42 36/20 10-0
Telefax 0 42 36/20 21-11 **A-9141 Dobrla vas**

Pozabljeno taborišče Ljubelj

**Razstava v k & k centru v Šentjanžu
Odprtje 29. 9. 95 • 19.30 (do 30. 12. 95)**

Miti ne igrajo važne vloge samo v verskem, ampak tudi v vsakdanjem življenju. Tudi politika sama ne shaja brez njih. Morda so miti za politiko še bolj eksitenčno potrebni kot pa za druga življenjska področja. Kaj bi politika počela brez mitov? Mnogo političnih laži je preživelo samo zato, ker so zgrajene na mitih, torej na namišljenih dodatkih, s pridevki in legendami. Moč mitov je v tem, da nadomestujejo načela, ki jih pač ni treba na dolgo in široko razlagati in utemeljevati. V konfliktnih situacijah, ko zmanjka stvarnih argumentov, zakaj smo tako ali tako ravnali, se sklicujemo na načela. In kdo že rad opravičuje svoja načela? Ali jih imaš ali jih pa nimaš, tako

KOMENTAR

Piše dr. Vladimir Wakounig

takih mitov, ki že dalj časa zaposluje nekatere koroške Slovence, je prav gotovo zahteva po poenotenju oz. enot-

tenju ne vdajo, ali politično onemogočiti ali pa jih izriniti iz takoimenovanega »družbenega telesa«, v manjšinskem primeru iz »narodnostnega telesa«.

Na državopolitični ravni najdemo dosti primerov, ki dobro ponazarjajo, kam vodita družbeno in politično poenotenje – namreč v smer totalitarizma in absolutizma. Ravno ob primerih t. i. novih demokracij se da študirati, da se za strankarskim poenotenjem skriva hlepenje po oblasti. In vse to v imenu demokracije. Politične analize hrvaških, slovaških, ruskih, ukrajinskih in drugih razmer prikazujejo zelo jasno, kako blizu sta si poenotenje in novi totalitarizem. Raznolikost

Mit o poenotenju koroških Slovencev

enostaven je odgovor. Podobno je tudi z miti, ki prevzemajo vlogo načel.

Skoraj vsaka družbena skupina ima svoje mite, torej svoja načela, ki so ji nesporni. Tako se je v politiki uveljavilo načelo, da je »moč v enotnosti«. Odkod to spoznanje, ni važno. O tem se takorekoč ne diskutira. To pač tako velja. Za tiste, ki se tega načela suženjsko držijo, je nedopustljivo, razpravljati o pravilnosti te parole. Usoda mitov je, da je njihova eksistenca odvisna od tega, kako se je neka družba sama izoblikovala, katere vrednote imajo veljavo. Čim bolj zaprta je družba, tem več mitov si je ustvarila o sebi in tem več mitov najdemo v njej. V družbi, v skupini, ki ne dopušča pluralizma mnenj in gledanj, so miti tisti, ki narekujejo delovanje in usmeritev. Za politično ravnanje v taki družbi niso važni ne stvarni argumenti, ne preverljivost izjav in tudi ne drugačno gledanje zgodovinskih dogodkov. Na kratko rečeno – miti se obdržijo samo, če odprtega pogovora o tem, kar se za miti v resnici skriva, ni. Miti preživijo brez večjih poškodb in prask le tedaj, če se jim ljudje podvržejo z navadnostjo in lahkovernostjo.

Za politično ravnanje kaže slabo, če se opira na mite, ki se jih ne da preveriti in o katerih ni kritične razprave. Eden

nosti slovenske manjšine. Dokazov za pravilnost tega mita poenotenja ni. Zakaj naj bi jih tudi iskali, ko pa beseda že sama po sebi vsiljuje pozitiven prizvok. Enotnost oz. poenotenje, tako zagovorniki tega mita, je nasprotje od razdvojenosti, je garant moči. Tako enostavno se torej da opisati učinek poenotenja. Zato njegovi zagovorniki nočejo kritično razpravljati o tem, če sistemi poenotenja prinašajo več prožnosti, več odprtosti, več pravičnosti, več demokratičnosti in več upoštevanja drugače mislečih. Sami smo namreč priča dogodkov, ki zahtevo po družbenih in političnih poenotenjih postavljajo na laž.

Vsi poskusi poenotenja naredijo družbene razmere skoraj vedno zaprte, netransparentne in okorne. Veliko socioloških in političnih razprav dokazuje, da poenotene družbe zatirajo kritičnost, pravičnost, spoštovanje drugačnega gledanja in prinašajo več zapostavljanja. Družbe, ki slonijo na poenotenju oblasti in gledanj, služijo v prvi vrsti oblasti sami, torej ljudem, ki si lastijo oblast. Logiko poenotenja je mogoče uresničiti le, če se odpravijo različni svetovni nazori in se difamira ljudi, ki poenotenju nasprotujejo. Ker poenotenja z demokratičnimi sredstvi ni mogoče doseči, je treba tiste, ki se poeno-

mnenj, spoštovanje človeških pravic in človeškega dostojanstva, enakopravnost narodnostnih in socialnih manjšin, pluralizem medijev – vseh teh najosnovnejših struktur demokratske družbe v teh državah skorajda ne najdemo. V vseh teh »demokracijah poenotenja« državne oblasti izrinjajo opozicijo, torej skupine, ki se ne strinjajo s poenotenim in zaukazanim mnenjem. Ljudje z drugačnim prepričanjem in gledanjem so za »nove demokracije« »državni sovražniki«, ker oporekajo demokratično legitimnost in demokratično ravnanje oblastnežev. Primere oblastnega monopola smo v zadnjih letih in mesecih imeli tudi med koroškimi Slovenci, npr. na medijskem področju (npr. poskus privatnega radia namesto javnopravnega, sugeriranje enega »boljšega« časopisa itd.). In vse to v imenu poenotenja.

Razprave o političnih in družbenih poenotenjih so me prepričale, da poenotenje oblasti in gledanj ne prinaša več odprtosti, več demokratičnosti in več pravičnosti. Nasprotno – poenotenje zapostavlja tiste, ki so že zapostavljeni (npr. žene in ženske). In poenotena slovenska manjšina naj bi bila bolj pravična, bolj demokratična, bolj liberalna, bolj človeška in bolj odprta? To je še poseben mit, ki ga je treba čimprej razkrinkati.

koroških Slovencev, v »jasni identiteti« pa vidi predpogoj za sožitje, kritiziral pa je tudi slovensko vladno koalicijo. Zanimivo pa je, da je kar precej besed namenil koroškimi socialdemokratom, s katerimi želi Janševa stranka imeti tesnejše kontakte. Frasnelli pa vidi v deželnozborskem mandatu za manjšino »civilizirano obliko integracije v družbeno življenje«. Očitno socialdemokrati Koroške v Janši ne vidijo pravega partnerja, kajti

do zaželenih pogovorov ni prišlo. Znano je, da si Janševi socialdemokrati na vse kriplje prizadevajo za sprejem v socialistično internacionalo in si od koroških soimenjakov pričakujejo pomoč. Ime samo pa seveda še ni garant za politično enakoglasje oz. za enake oz. podobne politične cilje; navsezadnje se je nekdanja vzhodna Nemčija tudi imenovala Nemška demokratična republika, pa to ni bila...

S. W.

CELOVEC

DS mladinskih organizacij

Deželni kulturni referent dr. Ausserwinkler je s predstavniki novo ustanovljene AGJ (delovna skupnost koroških mladinskih organizacij), ki naj bi bila naslednica deželnega mladinskega sekretariata, predstavil to novo delovno skupnost, ki bo v bodoče prevzela odgovornost za mladinsko delo na Koroškem. Društvo AGJ naj deluje kot mladinski sosvet in bo tudi razpravljalo o vseh vprašanih mladine. Na podlagi društva si predstavniki pričakujejo močnejše sodelovanje z vsemi mladinskimi organizacijami. AGJ naj bo vezni člen med deželo in občinami. Ustanoviti nameravajo tudi mladinski informativni center v Celovcu, ki bo imel naslednje cilje in naloge: vključevanje mladinskih organizacij in centrov v skupno mladinsko delo,

posredovati informacije in dokumentacije o raznih temah, omogočiti pristop k narodnim in mednarodnim informacijam preko INTERNET, Eurodesk, učinkovitejše razpolaganje vseh servisnih ponudb dežele, izdajanje časopisa in brošur, organizacija srečanj, seminarjev, izobraževanje itd. AGJ bo tudi razdelila finančna sredstva vključenim organizacijam na osnovi projektne dela. Za poslovanje so imenovali s strani dežele Christiana Gamslerja, predsednika AGJ pa je Renate Uran. V AGJ so vključene tudi koroške slovenske mladinske organizacije. Izjavili so tudi, da ne bo skupnega nastopa mladinskih organizacij na proslavah za 10. oktober. Iz deželne proračuna je trenutno namenjen 1 milijon za to društvo. m. š.

PRAZNOVANJE

Za tradicionalni 10. oktober

»Akcijna skupnost 10. oktober«, združba koroškega hajmatdinst, avstrijskega kameradschaftsbunda, koroških brambovcov in Ulrichsberggemeinschaft, je sklenila, da bo v njenem imenu na slavnostni seji deželnega zbora 9. oktobra v veliki dvorani grbov v deželni hiši spregovoril učitelj Alexander Slamanig iz Labota. Imenovani je član vseh štirih omenjenih grupacij oz. je v njihovih vodilnih funkcijah. Slamanig se menda priznava k tradiciji, k obrambi dežele, k sporazumevanju med narodi in k mimemu sožitju.

Josef Feldner, predsednik kahadeja in govornik skupnosti 10. oktober, ki bo obstajala naprej, se je obregnil ob deželne instance, ker t. im. »domovinskim skupinam« očitno nišo šle na roko tako uslužno in ubogljivo (tudi finačno ne), kot so doslej bile vajene. Sicer so vse zahteve skupine bile upošteevane v organizacijskem koledarju, po njenem mnenju pa je vendarle dopusten sum, da nekateri v tradicionalnih plebiscitnih proslavah vidijo le še model, ki se izteka. In to je za skupino seveda nesprejemljivo. Zato zahteva, da je namesto z brezsmiselnimi plebiscitnimi proslavami v obliki show-prireditve treba s sodobnimi prijemi, kot je to bengalski ogenj, pritegniti mladino k tradicionalnim plebiscitnim slavnostim.

»Akcijna skupnost 10. oktober« se je krčevito skušala predstaviti kot grupacija, ki se zavzema za mirno sožitje v deželi. Od slovenskih medijev pričakuje, da se bodo zavzemali za njene namene in jih podprli česar doslej ni bilo opaziti. Zato jih bo v prihodnje še bolj natančno kontrolirala.

Domovinska kozmetika

Ni še dolgo tega, ko je koroški hajmatdinst v svojem glasilu

»Ruf der Heimat« koroške Slovence obkladal s tako »ljubkavalnimi« pridevki kot titokomunisti in »Miniminderheit« in so na njegovih zborovanjih štrleli v zrak plakati z napisom »Slowenisches Gymnasium – das große Gift«, je bila postavljena zahteva po getoizaciji koroške Slovence (olepšano so jih imenovali središčne šole), je ljudem vbijal v glavo koroški prastrah in nevarnost slovenizacije dežele, je napadal pevsko srečanja med slovenskimi in nemškogovorečimi zbori, in je leta 1970 v »Ruf der Heimat« pisalo črno na belem, da bo na Koroškem zavladal mir šele, ko enega od obeh narodov ne bo več.

V ponedeljek pa si je taisti hajmatdinst lastil prvoborčevske zasluge za mir, dialog in sožitje v deželi. Brez najmanjšega sledu sramu je koroškimi Slovincem skušal soliti pamet, kako naj se tudi oni podajo na pot sožitja.

Kahade ve, da si trenutno izrecnih grobosti in napadov na koroške Slovence ne more privoščiti. Sedaj je čas moderatnih in lepih besed, ko je treba obesiti plašček po vetru. Pri tem pa se niti najmanj ni treba odpovedati stari, dostikrat izpričani in izpovedani miselnosti. Parkirano v rezervi jo je vsak trenutek mogoče oživiti.

Iz čisto oportunističnih nagibov torej, da ne bi izginili v nepomembnosti, so kahade in z njim ostala družčina skočili na voz sožitja in se sedaj obnašajo, kot da so iznašli koroški dialog. A mimo temeljite in zaupanja vredne spremembe politike in odnosa do koroških Slovencev KHD ne bo mogel. Če namreč odpremo novo številko »Kärntnerja«, vidimo, da je vse njegovo govorjenje o dialogu in sožitju ostalo samo brezpredmetna domovinska kozmetika. wafra

OBISK

Janša pri EL

Janez Janša, predsednik Slovenske socialdemokratske stranke, je obiskal Narodni svet in Enotno listo, skupaj z Jožetom Pučnikom in Hubertom Frasnelliem (južnotirolska VP) pa je imel tiskovno konferenco.

Zvedeli nismo nič novega, Janša je govoril o skupnem in enotnem in edinem zastopstvu

STEČAJ TOVARNE POHIŠTVA IPH

Gospodarstvo je važno kot šola

Nad 4000 m² produkcijske in poslovne površine trenutno sameva v Žitari vasi

Tomaž Petek (65) iz Zagorij in frakcijski vodja EL v žitrajškem občinskem svetu je bil deset let, od 1982 do upokojitve leta 1992, zaposlen kot mizar v IPH. Bil je tudi predsednik obratnega sveta za delavce.

Zaprte tovarne in ukinitve produkcije bi po njegovem mnenju bila prava katastrofa za delavce v tovarni ter za celotno občino. To pa zato, ker bi se itak že napeta zaposlitvena situacija v občini še bolj zaostri. Doma v občini najde le zelo majhno število občanov kruh, več kot polovica zaposlenih (nad 400) mora dnevno iskati zaslužek izven občine.

V primeru, da bo tovarna res zaprla svoja vrta, bo občina izgubila precejšnjo vsoto davka na mezdo (Lohnsummensteuer) in komunalnih dajatev in bo v občinski blagajni dosti manj denarja na razpolago.

Drugo vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo z zgradbo tovarne? Ali bo uspelo dobiti novega in resnega podjetnika, ki bi bil

pripravljen voditi produkcijo naprej ali pa začeti docela na novo? Tovarna IPH — to je 4000 m² sodobno načrtovanega in pokritega industrijskega kompleksa z vso potrebno infrastrukturo (svetle in velike produkcijske hale, skladišče, opremljeni socialni prostori, potrebne komunikacijske zveze in sodobno ter lastno ogrevanje).

Predvsem ogrevalni sistem bi lahko bil zelo zanimiv, kajti dve peči sta grajeni prav za kurjenje odpadnega lesa in s to kapaciteto bi poleg tovarne brez nadaljnjega lahko ogrevali tudi sosednje hiše, občinski urad ali celo načrtovani otroški vrtec.

Petek je razočaran nad ravnanjem odgovornih pri Slovenijalesu in nato v Alpesu. Po njegovem slovenski menedžerji očitni niso bili kos zahtevam zahodnega gospodarskega standarda, kajti v IPH nikoli niso spoznali potreb časa, trga in kupca, ravnanje Alplesa pa tudi ni nič boljše.

Izhod iz te zagate bi bil samo ta, da bi odgovornost v tovarni prevzeli domačini. Najboljši dokaz za to zahtevo je za Petka prav tovarna smučiči Elan na Brnci, ki jo uspešno vodi naš rojak Vili Moschitz, ki se čuti tudi odgovornega za vse sodelavce. A vsa leta obstoja pri IPH niso pustili nobenega strokovno izobraženega domačina na vodilno mesto, čeprav bi bila izbira zadostna.

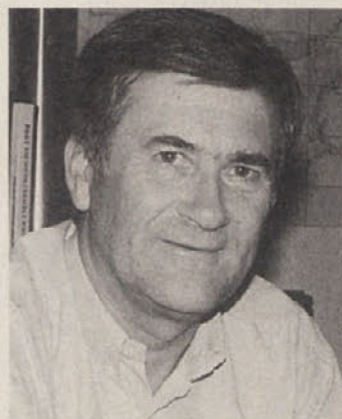
Petek kritizira tudi, da IPH ni iskal močnih in izglednih poslovnih in produkcijskih partnerjev na tržišču.

Ogorčen pa je nad ravnanjem vodstva tovarne pri najavi stečaja in odpuščanju sodelavcev. Vodstvo se ni držalo nobenih predpisov glede vnaprejšnje najave odpustov pri delavskem uradu in tudi obratni svet sploh ni bil obveščen.

Petek pa kljub temu upa, da bo uspelo ohraniti tovarno in s tem delovna mesta. Kajti gospodarstvo je za narodno skupnost in njen obstoj prav tako važno kot šola.

ŽITRAJSKI ŽUPAN LEPITSCHNIG:

Podjetje IPH je nujno treba rešiti

Župan Herbert Lepitschnig

Kakšne so možnosti, da se nadaljuje produkcija V IPH?

Občina ni v stanju, da nadaljuje s produkcijo. Tukaj v občini, pa zelo upamo, da Alplesa stoji do tega, kar je obljubil, in da reši IPH pred stečajem. Slišal sem, da je pripravljena neka firma najeti tovarno za nekaj let. Ni pa še prišlo do potrditve.

Skušamo tudi preprečiti planirano detajlno prodajo inventarja in blaga. Dejanski konec produkcije bi pomenil za občino katastrofo. Nas je že konec tovarne OBIR zelo hudo prizadel.

Kako je z novimi delovnimi mesti v občini?

Trenutno nimamo nič na razpolago. Sodelavci, ki so izgubili delovno mesto, bi se morali voziti v druge kraje (Celovec, Velikovec). Uslužbencem so že odpovedali delo in jih javili na delovnem uradu kot brezposelne. Bojimo se, da bi razpoložljivi strokovnjaki zapustili celo občino, kar bi pomenilo, da za pozneje ne bi bili več na razpolago.

Maks Wuttej (40), mizar iz Pogreč Bil sem zaposlen nad 12 let v tovarni IPH, imam ženo in tri otroke. Ker imam svojo hišo v bližini tovarne, smo se vozili skupno na delo. Bil sem zelo prizadet in tudi ostali kolegi/sodelavci, ko sem slišal, da bodo firmo zaprli oziroma da bo šla v stečaj. Bili smo sredi kolektivnega dopusta in smo to izvedeli preko medijev. Z delovnimi pogoji sem bil zelo zadovoljen. Firma je imela kvaliteten strokovni kader, nekateri pa so bili usposobljeni celo na delo s strojem CNC (computer-sko voden stroj).

Kakšne so možnosti zaposlitve v domačem kraju?

Za ta kvalificiran kader ni delovnih mest, ker je premalo primernih mizarskih obratov. To pomeni v skrajnem primeru, da bom moral poiskati zaposlitev izven domačega kraja. Osebnostno imam željo, da bi produkcija pohištva v prihodnosti v halah IPH znova zaživela in da bi vsi sodelavci našli spet zaposlitev. Razumeli smo se med seboj zelo dobro. Brezposeln pa sem od 13. septembra dalje.

Johan Lomschek, trgovec iz Tihope pri Šentlipšu

Kaj pomeni konec IPH za domače gospodarstvo?

Za ta kraj je to slabo, če se tovarna dejansko zapre, za občino je velik udarec, če ni delovnih mest. Ta fabrika je imela velik pomen, ker je zaposlila veliko ljudi. Je na koncu, ker ni iniciative pri odgovornih ljudeh in menedžmentu. Firmo bi morali voditi na privatni osnovi, da dobijo odgovorni pametno plačo samo tedaj, če vodstvo firme tudi dejansko uspešno dela.

Kako gledate na mogoči nadaljnji razvoj IPH?

Podjetnik Johan Lomschek

Šanse so tu, strokovni delavci so na razpolago. Treba je najti program, izdelati koncept, kako naprej, kako spraviti dobro robo na trg. Prepričan sem, da so delojemalci sposobni izdelati vsakršne produkte na področju lesne industrije. Vprašanje je seveda obdelava trga in za to je odgovorno vodstvo firme. Ne potrebujemo pa direktorja, ki se vozi samo z mercedesom po svetu okrog.

Karl Hren (49), nad 10 let zaposlen pri IPH, doma v Goricah

Kaj mislite, kje je vzrok, da je šla IPH v stečaj?

Nismo pravočasno zvišali in izboljšali kvalitete produktov, to se pravi na začetku 90 let. Menedžment oziroma vodstvo firme ni reagiralo na spremembo potreb na trgu. Veliko krivdo ima dejansko vodstvo, ki se je premalo brigalo za proizvodnjo novih produktov, kljub zelo težkim pogojem, ki so nastali na svetovnem trgu (razpad vzhodnega bloka, propadanje cen za les). Vrh tega so bili tudi produkcijski stroški previsoki.

Ali vidite kakšno možnost, da se produkcija nadaljuje kako drugo firmo?

Vidim šanso, če bi firmo prevzel kak privatnik oziroma družba z omejenim jamstvom ali kaj podobnega (proizvajalci in trgovci skupaj). Kvalificirani delavci so na razpolago in prav tako prostori in deloma stroji. S pomočjo dežele in občine in s pametnim konceptom bi se dalo mogoče še rešiti podjetje.

V globoki žalosti sporočamo, da nas je v sredo, 13. septembra, v 79. letu starosti, po težki bolezni za vedno zapustil moj ljubi mož, naš dobri oče, ded, tast, brat, stric, svak, gospod

Johann Haderlap

gostilničar in kmet v pokoju

Dragega pokojnega smo pospremili v torek, 19. septembra, ob 14. uri na domače pokopališče Marija v Trnju k zadnjemu počitku.

Železna Kapla, 21. septembra 1995

V ljubezni in hvaležnosti:

Traudi, žena
Inge, Helga, Heinz, otroci
Hermi, Helmut, Andrej, snaha in zeta
Markus, Verena, Christoph, Martina, vnuki
Micka, Miha, Franz, sestra in brata

v imenu vseh sorodnikov

Občinski odbornik Karl Hren

Občinski odbornik Tomaž Petek

BOLNIŠNICA

Spomin na žrtve

Del udeležencev proslave pred celovško bolnišnico

Pretekli petek sta vabila Pro mente infirmis in Center za duševno zdravje celovške bolnišnice na spominsko svečanost »50 let pozneje«. Zbrali so se telesno in umsko prizadeti, zdravniško osebje, uslužbenci, znanstveniki in politiki, da bi se dostojno spomnili grozodejstev nacional-socialistične diktature. Nad 1500 oseb je zgubilo življenje z »Gnadentod«, kot ga je imenoval Hitler. Celo 60 otrok iz katoliškega doma v Tinjah so pripeljali na celovško psihiatrijo, od tam pa v Hartheim, kjer so jih pobili. Koroška socialna referentka Karin Achatz je svarila pred pojavi intolerance in zahtevala pravico posameznika do pomoči in dostojanstva. Tudi umsko in duševno prizadeti imajo pravico do delovnega mesta v naši družbi. Nadalje je rekla »da je merilo naše družbe tudi to, kako ravna z najšibkejšimi«.

Mag. Berta Luschin je poročala o evtanaziji (usmrtilcev neozdravljivo bolnih), akcijah in programih na celovški bolnišnici v nacifašizmu. Celovški župan Guggenberger pa je med drugim dejal, »da se

kaj takega ne sme več zgoditi«. Helga Suppan je brala presretni tekst »Smrtna fuga« Paula Celana. Za glasbeni okvir je poskrbela skupina »Sweet emotion poetic«.

m. š.

POLITIČNA KLIMA

Koroška na repu

Po povpraševalni anketi, ki jo je napravil Inštitut za empirične socialne raziskave IFES, je Koroška na repu politične klime. Leta 1989 sta še dve tretjini Korošcev optimistično zrla v prihodnost, danes to dela, zmore, si upa samo še pičla tretjina. Za primerjavo: Gradiščanci so vzporedno s Predarlžani največji optimisti.

Vodja raziskav Franz Birker je koroško umestitev ocenil kot zelo dramatično, po mnenju predsednika deželnih socialdemokratov Ausserwinklerja pa sta tega kriva predvsem način negativistične politike, ki se ga poslužujejo svobodnjaki in manjkajoči občutek pri ljudeh, da se stranke oz. politiki skupno trudijo za razvoj dežele.

Raziskava je pokazala spolno-specifične škarje med povprašanci. Na senčni strani, to je med pesimisti, prevladujejo ženske, dočim se je večina moških znašla med optimisti. Največje deficite in razočaranja pa je raziskava odkrila prav med razočaranimi simpatizanti svobodnjakov.

Socialdemokrati vodijo

Povpraševanje je potrdilo, da je čas absolutnih večin mimo in

da se predvsem v urbanem okolju krepijo zeleni in liberalni forum. Pri ustrezni reformi koroškega volilnega reda bi verjetno obe stranki prišli v deželni zbor. Na vrhu strankarske lestvice so slej ko prej socialdemokrati, ki se trenutno gibljejo med 37-39 odstotki, na drugem mestu so svobodnjaki z 28-30 % in tretja je ljudska stranka s 15 odstotki. Njej niti bonus deželnega glavarja ne pomaga iz krize in vse kaže, da bo pri prihodnjih volitvah ponovno veliko izgubila. Zeleni in liberalni forum imajo po pet odstotkov.

Med predsedniki strank se je dobro odrezal Ausserwinkler, čigar ugled daleč presega meje stranke. Šefu socialdemokratov ljudje prisojajo veliko socialno kompetenco. Zanimivo je, da mu prav zato, ker nima imidža strankarskega vojaka, prisoja kompetence tudi generacija dvajsetletnikov. Studija pa tudi na Koroškem ugotavlja nažrtost nad politiko in vse večjo distanco do strank. Trenutno je skoraj ena tretjina volilnih upravičencev neodločena, ali sploh in koga naj voli.

F. W.

SLOVENIJA

Spomin na izgnane in pobite

Preteklo nedeljo sta Društvo izgnancev Slovenije in Skupnost borcev in aktivistov Kozjanskega vabila na spominsko proslavo v počastitev 50. obletnice zmage nad nacifašizmom in vrnitve izgnancev na kraj žalostnih spominov – grad Rajhenburg v Brestanici. Temu vabilu se je odzvalo tudi šest bivših sotrpinov s Koroške s predsednikom ZSI Jožetom Partlom na čelu ter delegacija iz Hrvaške.

Ob čudovitem vremenu se je zbrala veličastna množica nekdanjih izgnancev, borcev, pa tudi njihovih potomcev iz vse Slovenije na tem zgodovinskem kraju nekdanjega zbirnega taborišča. Po maši zadušnici za pomrle izgnance v brestaniški baziliki so ob »cesti spominov« odkrili spominsko obeležje izgnancem, nato pa je bila osrednja spominska proslava z odkritjem spominske plošče na gradu Rajhenburg. Zelo pester prikaz v zgodovinskem zaporedju je na pretresljiv način obudil spomine na dogodke, ko je zavladal na Slovenskem nacifašizem. V naravni kulisi so predočena dogajanja še bolj učinkovito vplivala na tisočero množico. Dva izvrstna povezovalca sta z izbranimi besedami znala plesti zgodovinsko vez skozi najtemnejše obdobje slovenske zgodovine v svetle zarje osvoboditve in slednjič do končne osamosvojitve v novi slovenski državi. V ozadju pa so se nizali dogodki, kot takrat v krvavih dneh ...

Vdirajoča nemška soldateska – SS-ovec proglašala zločinske odredbe krvoločnega Hitlerja, Himmlerja: »Napravite mi to deželo nemško!« In že ženejo policijske ter SS-ovske

horde Slovence v pregnanstvo, v smrt ... Njih greh? Slovenske krvi so, ljubijo svojo zemljo, svojo domovino ... Zdaj so oropani imetja, časti, človeškega dostojanstva – le še delovna živina za velenemški rajh!

A že se porodi upor – partizan stopi na plan – hitlerjanski kljukasti križ gori. Zdaj zori pesem o svobodi ... Izgnanci, zatirani, preganjani se vračajo na svojo zemljo – o zemlja slovenska, si sveta mi ti! »Narod si bo pisal sodbo sam ...« in z decembrsko deklaracijo leta 1990 je podpisal svojo samostojnost. Slovenska vojska razvije novo zastavo – zastavo svoje domovine. »Žive naj vsi narodi ...«

Pozdravne besede je spregovoril župan iz Krškega Danilo Sitar ter izrekel zahvalo vsem žrtvam nacifašizma za njihov delež pri ohranitvi slovenskega naroda. Izrazil je upanje, da se bo mlada demokracija nove države kmalu tako okrepila in zbrisala slednjic nezdrave težnje po ustvarjanju nekkih taborov. Iz slavnostnega govora predsednika državnega sveta republike Slovenije Jožeta Školča je zvenelo veliko optimizma po dokončni ustalitvi državnega življenja, kar so odgovorni možje dolžni svojemu narodu, predvsem nekdanjim žrtvam. Zato bo državni zbor tudi v kratkem sprejel zakon o statusu nekdanjih žrtv nacifašizma in se jim tako vsaj delno oddolžil za njihovo zvestobo. Tudi predsednik Društva izgnancev Slovenije Vlado Deržič je opozoril na še nerešena vprašanja glede vsaj delne poprave škode, storjene žrtvam nacifašizma, hkrati pa tudi

pozval k budnosti, da se prestano gorje ne bi ponovilo nikoli več, saj se le nekaj sto kilometrov stran ponavljajo grozote preganjanja ter nasilja, ker se ljudje iz zgodovine niso nič naučili.

V pismu je državni predsednik Milan Kučan sporočil svoje pozdrave udeležencem proslave ter izrazil prepričanje, da bo mlada država Slovenija znala ceniti doprinos vseh žrtv, ki so prispevale k osvoboditvi in ohranitvi slovenskega naroda. Z dvema godbama ter pevskim zborom so prireditelji popestrili ter dopolnili mogočno in dostojanstveno proslavo.

Ob ganljivih prizorih si je marsikatera solza utrla pot po razbrzdanih licih priletnih obrazov – tisoče obujenih spominov na mračne dni je odprlo marsikatero dozdevno že zacepljeno rano.

Tam v ozadju pa so smelo plapolale zastave številnih borcevskih organizacij – Pod-sreda, Bizeljsko, Brežice, Brestanica, Šmarje pri Jelšah, Sevnica in in in Po proslavi je bila izvrstna pogostitev v gradu, nato pa ogled tamkajšnjega muzeja žalostnih spominov nekdanjih grozot.

Preden smo se poslovili, smo se še na kratko zamislili ob odkriti spominski plošči, kjer piše: V spomin na čas – ko sen je v nas kot zimzelen pod snegom – se v tihi nadi – veselil pomladi.

Ob 50-letnici vrnitve slovenskih izgnancev ...

Tudi mi smo delček brezimne armade nekdanjih, brezpravnih milijonov, tudi mi smo se pred pol stoletja vrnili na zanemarjene, izropane rojstne domove.

F. Č.

Poziv učiteljem

Pozivamo vse ravnatelje in ravnateljice ter učiteljice in učitelje ljudskih in glavnih šol, da sporočijo morebitne nepravilnosti v izvajanju dvojezičnega pouka v vseh predmetih na sedež Zveze slovenskih organizacij, Tarviser Str. 16, Celovec; tel.: 0463/51 43 00!

IZ »DER STANDARD«, 19. 9. 1995

Unzeitgemäßer Ansatz

Samo Kobenter

Daß die Kärntner Slowenen auf Initiative ihres konservativen „Rates“ das Volksgruppengesetz ändern wollen, ist begrüßenswert. Daß sich der linksgerichtete Zentralverband angesichts der Vorschläge in polemischer Zurückhaltung übt, ist erfreulich. Weder begrüßenswert noch erfreulich am Entwurf des Rates ist jedoch die Tatsache, daß er das tradierte Verständnis der Minderheit als Randgruppe beibehält, deren abgegrenzte Position besonderen Schutz benötigt. Ein Selbstverständnis, das auf die Identitätsstiftung durch ethnische Unterscheidung vertraut, ist einfach nicht mehr zeitgemäß.

Was für alle Minderheiten gilt, gilt auch für die Slowenen: Sie leben nicht und lebten nie auf autarken Inseln im Strom der Zeit, sie waren und sind Assimilationstendenzen ausgesetzt. Diese mögen sich gewandelt haben und moderner geworden sein: Was früher durch den sozialen Druck zur Annahme der Sprache einer ethnischen Mehrheit für die Aushöhlung „echten Slowenentums“ geleistet wurde, erledigt heute die Vernetzung durch neue Kommunikationstechnologien.

Allein durch Bekenntniszwang, ob er nun von außen kommt oder von innen zur Erhaltung der „Identität“ verordnet wird, ist diese nicht zu retten. Identität setzt sich nicht nur aus einem, sondern aus mehreren Faktoren zusammen, von denen einer die Sprache ist. Also läge die Chance für ein zeitgemäßes Volksgruppengesetz darin, dem Staat nicht nur den Schutz einer Volksgruppe, sondern ein verfassungsmäßiges Bekenntnis zur Mehrsprachigkeit und kulturellen Vielfalt abzurufen. Das würde vermutlich auch den verkrampften Umgang der Slowenen mit ihrem eigenen Da-Sein lockern und viel von ihrer uneingestanden Furcht abbauen, irgendwann einmal zu Bewohnern eines gut abgezäunten Ethno-Zoos zu werden.

KONCERT ANSAMBLA ŠUKAR

Vrnila se je med nas, romska pesem

Romska ali ciganska glasba mladim Korošcem in tudi večini Avstrijcev zveni nenavadno, skorajda eksotično. A še pred drugo svetovno vojno, dokler ni vsega poteptal rjavi rasizem, so pri nas bili Cigani (tako so Romom takrat, a ne samo takrat, pravili) redni in običajni obiskovalci, ki so jih ljudje le neradi sprejemali kot goste. Kako vedeževalko ali piskroveza so še pustili na dvorišče, več jim pa tudi niso zaupali. Pregloboko so namreč sedeli predsodki in nepreverjeno prepričanje, da Cigani kradejo, najraje kure, in celo otroke, kakor to opeva tista pesem »Bežimo, tecimo, Cigani gredo, v črnih bisagah otroke neso ...«.

S potujočim narodom je iz naših krajev izginila tudi njegova glasba, utihnila je kot samostojna in avtohtona glasbena zvrst. Dolgo časa je melanholična »Sirota jaz okrog blodim« spominjala na bolj temnopolte-

Pet odličnih glasbenikov iz Ljubljane je navdušilo in razgibalo občinstvo v k&k centru

ga sočloveka, ki je nekdanj bogatil družbeno in kulturno podobo krajine. Prav gosli, bolj moderatni izraz je violina, so bile simbol romske glasbe, lah-

ko bi rekli njena kvalitetna znamka. In gosli so bile v središču pozornosti tudi preteklo soboto, 16. septembra, na koncertu ljubljanske romske skupi-

ne ŠUKAR v centru k&k v Šentjanžu.

Peterica dinamičnih muzikantov je na goslih, kitarah in berdi pričarala med občinstvo

prečudovito vzdušje brezmejne evropske ciganske glasbene tradicije, pesmi veselja, žalosti, vriskanja in temnih tonov, smeha in mrkobe. Ta koncert je mogočno potrdil, da je ciganska pesem tudi naša pesem, da je neodtujljiv del naše in evropske glasbene dediščine in kulture. Navdušenja nad koncertom in veselje, da se je ta pesem vsaj za nekaj trenutkov povrnila med nas, poslušalci niso izrazili le s ploskanjem, ampak tudi s plesom.

Člani ansambla Šukar so pravi mojstri na svojih glasbilih. Zagodli so slovenske, romunske, madžarske, ruske, ukrajinske, srbske in seveda romske ciganske pesmi. Vrhunec pa je bila brezdvomno romunska »Škrjanček«, pri kateri je igravec posnemal ptička poljan in višav in je iz gosli izvalil vse bogastvo njegovega žvrgolenja.

Franc Wakounig

TINJE

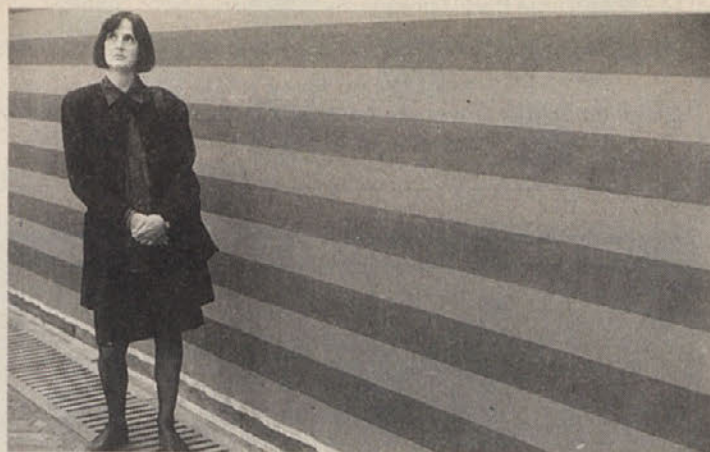
Razstava Snježane Rehak-Višnjić

Umetnica prihaja iz Bosne, od leta 1991 pa živi na Koroškem v Šentjakobu in je absolventka Akademije za likovno umetnost v Sarajevu. Njene slike so na prvi pogled abstraktne. Šele po bolj natančnem opazovanju izražajo neko posebno toploto in zaupanje nekega spoznavanja trenutkov in notranjega doživljanja pokrajin in okoliščin. Za njene slike je karakterističen divji in obupan izraz in je protest proti tragičnim ranam človeka (njeni v vojni in uničevanju nahajajoči se domovini). Njene slike nastajajo spontano in so izraz impulzivnosti duševnega stanja – veselje, strah, upanje, obup, razočaranje, mir, krik. Barvna kompozicija je vpijoča, signalna; linije, črte čopiča, pa so široke in (samo)zavestne. Tehnika je zelo prosta in svobodna, uporablja pa olje in akrilne barve. m. š.

RAZSTAVA

Zorka L. Weiss v Hiši umetnikov

Zorka L.-Weiss pred svojo umetniško steno

V petek, 15. septembra, je bila v Hiši umetnikov v Celovcu otvoritev treh razstav.

Med zelo različnimi elementi v zatemnjenih prostorih predvaja dva filma, pri čemer sta stara projektorja z napravo vrtenja brezkončnega filmskega traku del umetniške inštalacije.

Ob tej hrupni in vznemirljivi umetniški prezentaciji so v veliki galeriji slike Zorke L. Weiss pomirljive, čeprav po obliki in velikosti nenavadne.

Vsak pa, ki je videl njeno veliko razstavo in njen razvoj »od začetka do sedaj« v k & k centru v Šentjanžu in tam videl njen razvoj, bo ugotovil, da so te slike logičen korak naprej na njeni umetniški poti.

V tretji razstavi v mali galeriji pa razstavlja njena kolegica iz dunajskih študijskih let, finska umetnica Maija Kumpulainen-Sokka. Obe sta učenki znanega avstrijskega umetnika Maxa Weilerja, ki prav te dni

praznuje svoj 85. življenjski jubilej.

Zanimivo je videti Kumpulainine barvne lesoreze, ki dajo pogled v sodobno finsko likovno umetnost in različen razvoj obeh umetnic. Oglede razstav je mogoč še do 7. 10.

H. W.

Maija Kumpulainen-Sokka

Fletno radiško žegnanje 1995 • Žegnanje sodi med versko-družabne viške v teku farnega leta na Radišah. Nekateri domačini so rekli, da je pretekla nedelja bila eden najlepših dni letošnjega poznega poletja. Bo kar držalo! Drži pa tudi, da so se pred kulturnim domom in znotraj njega vsi sila dobro zabavali, da židane volje, smeha in dobre kapljice in slastnih dobrot ni zmanjkalo. Radiše pa niso le sončne, ampak tudi odprte in svetovljanske, kar dokazuje tale posnetek.

PRIREDITVE

PETEK, 22. 9.

CELOVEC, v ORF, Sponheimerstr. 13 – ORF-Slovenski oddelek, dipl. predstavništvo R Slovenije v Celovcu
17.00 Vernisaža del profesorjev Akademije za likovno umetnost v Ljubljani; glasbeni okvir Kristijan Filipič (flavta) in Elisabeth Fabian (harfa)

SOBOTA, 23. 9.

BOROVLJE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
19.00 Redni občni zbor SPD »Borovlje«
ŠENTJAKOB, v cerkvi – Regionalni center
20.00 O začetku in o koncu;
literarna besedila, ples in glasba
Obisk pasijonskih iger v Kirschlagu; prijave na Dom v Tinjah

NEDELJA, 24. 9.

ŠMIHEL, na Davidovem travniku – KPD Šmihel
14.00 Vaški praznik 1995 (samo ob lepem vremenu)
SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
19.00 Dragutin Dobričanin: »Že, že, kaj pa poklic«; (premier) veseloigra po narodni pripovedki, režija Franci Končan. Nast. mladinska gledališka skupina Sele

PONEDELJEK, 25. 9.

TINJE, v Domu
19.30 Razstava del Milana Špringerja iz Maribora
»Umetnostno varjenje«

ČETRTEK, 28. 9.

Študijsko potovanje v Auschwitz »Zoper pozabo«, vodi mag. D. Innerwinkler. Prijave na dom v Tinjah.

SOBOTA, 30. 9.

LJUBLJANA
8.00 Obisk gotike v Sloveniji, odhod izpred Mohorjeve v Celovcu. Prijave na KKZ 0463/51 25 28 – 23 ali Marija Šikoronja 04274/44 22.

KOTMARA VAS, pri Pušniku v Šentkandolfu – SPD »Gorjanci«

20.00 Veselica Gorjancev; za ples igrajo Muzikantje iz Podjune. Vstopnina 40 šil.

NEDELJA, 1. 10.

BILČOVŠ, pri Miklavžu – Zveza slovenskih izseljencev
14.00 Srečanje bivših pregnancev in občni zbor

SREDA, 11. 10.

CELOVEC, v Mladinskem domu – KDZ
20.00 Premiera! Slovenska beseda na Koroškem, predstavitev filma. Ponovitvi 12. in 13. oktobra ob 20.00 uri

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO CELOVEC

vabi na
prijateljsko srečanje

na vrhu Dobrača (2166 m)
v nedeljo, 1. oktobra 1995

Poti na Dobrač: peš iz Plajberka pri Beljaku, peš iz Heiligengeista, peš iz Grobelj (Schütt), peš z Rut (Hemsberg), z avtomobilom po beljaški alpski cest (cestnina!) do zadnjega parkirišča, nato je do vrha še dobro uro hoda. Srečanje bo zaključeno s sv. mašo ob 14. uri v slovenski kapelici.

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Srečanje bivših pregnancev
in redni občni zbor

v nedeljo, 1. okt. '95, ob 14. uri
v Bilčovsu pri Miklavžu

Spored bodo popestrili domači prosvetaši, Hanzi Šaši pa bo predvajal diapozitive z letošnjega obiska v nekdanjih izseljeniških taboriščih.

Igra – gibalo življenja

Izobraževalni tečaj za igro in animacijo
v Mladinskem centru na Rebrci

22. – 23. 09. 1995: Mojih pet talentov
20. – 21. 10. 1995: Igra – gibalo življenja
24. – 25. 11. 1995: Pot k izvru
28. – 30. 12. 1995: Ustvarjam, torej sem
26. – 27. 01. 1996: Vrtiljak

Prireditelji: Katoliška prosveta, KKZ, KOM

Slovensko prosvetno društvo »Zvezda« v Hodišah

prireja v soboto, 23. sept. 95,

ob 75-letnici našega pevovodja,

organista in kulturnega delavca Foltija Paulitscha

19.00 Zahvalna maša v farni cerkvi v Hodišah
(pojeta cerkvena zbora iz Škofič in Hodiš)

20.15 Pevski koncert v Hodiškem gradu;
sodelujejo med drugim: Oktet Hodiše, MGV
Reichersdorf, cerkvena zbora iz Škofič in Hodiš.

DRUŠTVO AWOLL

prireja

borzo služb – Job-Börse

v petek, 22. septembra '95,
na Novem trgu, v Celovcu, v šotoru.

Sporočite morebitna prosta delovna mesta na
tel.: 0463/508 508, fax.: 0463/508 509.

11.30 »Arbeitslosigkeit & Arbeitssuche«

13.30 Anforderungen bei der Personaleinstellung

15.30 Strategien gegen Arbeitslosigkeit

Sodelovali bodo strokovnjaki in politiki Koroške.

Zvečer ob 19.00 praznovanje z glasbeniki Alijem Gaggom, Emilom Krištofom, Rudijem Melcherjem, Jonnyjem Krautbergerjem in gosti.

DS Koroška '95 DS narodnosti v SPÖ

vabita na pogovore na temo narodna skupnost v politiki,
gospodarstvu, kulturi in veri breme ali priložnost?

Prepir ločuje – pogovor povezuje

21. 9. 1995 ob 19.00 v Šmarjeti v gostilni Kramer/Ibounig

25. 9. 1995 ob 20.00 v Glinjah pri Borovljah v gostilni Petritsch

26. 9. 1995 ob 19.00 v Hodišah na občini

27. 9. 1995 ob 19.00 v Selah v gostilni Malle

29. 9. 1995 ob 19.00 v Škofičah v ljudski šoli

19. 10. 1995 ob 19.00 v kulturnem domu v Ločah

24. 10. 1995 ob 19.00 v Rožeku v gostilni Sauregger

6. in 7. 10. 1995 Poskus skupnega praznovanja 10. oktobra.

Vabila bodo še razposlana!

Slovenski vestnik čestita:

gospe Katarini Joschl s Homca pri Dobrli vasi za 65. rojstni dan; gospe Ljudmili Sticker iz Globasnice za rojstni dan; gospe Tereziji Pah-tev iz Pliberka za rojstni dan; gospe Angeli Sadolšek iz Dolinčič za rojstni dan; gospodu Raimundu Greinerju iz Podroj za rojstni dan; gospe Ani Urban iz Gorič za 60. rojstni dan; gospe Barbari Hirm iz Apač za 77. rojstni dan; gospe Rozi Košutnik iz Železne Kaple za 94. rojstni dan; gospe Mili Dovjak-Žnidarjevi z Borovnice za 70. rojstni dan; gospe Heidi Lutschounig za 30. rojstni dan; gospodu Blažu Miklu z Radiš za osebni praznik; gospe Mariji Wassner iz Kaple ob Dravi za 92. rojstni dan; za osebne praznike članom društva upokojencev Podjuna: Mihu Zundru iz Kokij, Justinu Sadnikar iz Nagelč, Matiji Hribernik iz Gluhega

lesa, Mihu Bajcu iz Podjune, Jožefu Erschenu iz Lovank ter Johanu Pischounigu iz Kazaz; gospe Milki Dobrov-nig iz Male vasi za osebni praznik; gospe Mili Dolinšek z Bele pri Železni Kapli za 30. rojstni dan; gospodu Francu Mejovšku z Bistrice za rojstni dan; gospe Mili Kavčič iz Šentjakoba za rojstni dan; gospodu Sigiju Pičku iz Semislavč za rojstni dan; gospe Mili Schaunig iz Potoka pri Bilčovsu za dvojni praznik; gospe Mariji Dov-jak iz Šmarjete za rojstni dan; gospe Leni Užnik iz Sel za rojstni dan; gospe Irmu Božič iz Borovelj za rojstni dan; gospe Kristi Dlopst iz Šmihela za rojstni dan; gospodu Fricu Hrastu iz Male vasi za 50. rojstni dan; Lipeju Koleniku iz Čirkovč za 70. rojstni dan; gospodu Foltiju Pavlitschu iz Škofič za 75. rojstni dan.

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 21. 9.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 22. 9.

18.10 Kulturna obzorja.

Sobota, 23. 9.

18.10 Blagoslovitev orgel. Neposredni prenos iz farne cerkve v Ločah.

Nedelja, 24. 9.

6.30 Od pesmi do pesmi – od srca do srca + duhovna misel.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Ponedeljek, 25. 9.

18.10 Zadovoljstvo z navideznim sozvočjem. Neposredni prenos iz Rožeka.

Torek, 26. 9.

18.10 Partnerski magazin

Sreda, 27. 9.

18.10 Koroški zbori

21.04 Glasbena oddaja

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 24. 9.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 25. 9.

17.20 TV SLO 1

■ Rožek: Na odprtju prenovljenih prostorov samostana izrečene besede o sožitju in strpnosti bodo verodostojne šele ob uresničitvi tretje-dvojezične – skupine v otroškem vrtcu.

■ Loče ob Baškem jezeru: Velik dogodek – farna cerkev ima nove orgle

■ Celovec in Spittal: Akademija za likovno umetnost v Ljubljani se predstavlja.

■ Tour '95: La Subida – Krmin: Zeleni turizem inovacija v turistični ponudbi.

■ Koroški derbi v drugi zvezni nogometni ligi – Spittal : SAK

Apartma v Izoli,

najsodobneje opremljen,
ob morju, za jesenski oddih,
za 2 do 5 oseb,
550 šilingov na dan.
Tel.: Slovenski vestnik

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnngj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

TRENTA

Informacijsko središče Triglavskega narodnega parka

Pred kratkim sem se mudil v dolini Trente in ob tej priložnosti na Logu v Trenti, prijaznem gorskem naselju na 600 metrih nadmorske višine, obiskal novost te doline – Informacijsko središče triglavskega narodnega parka. Kar sem tam videl, me je prijetno presenetilo. Iz nekdanje italijanske vojašnice so dejavniki TNP ustvarili lepo večnamensko hišo in jo poimenovali kot dom Trenta. Vloga tega informacijskega središča TNP je predstavitev narave edinega narodnega parka v Sloveniji in spoznavanje bogate etnološke dediščine doline Trente.

Pa pogledjmo, kaj vse je v tej hiši. V pritličju je večnamenska dvorana z multivizijsko predstavitvijo TNP, ki nas seznanja z njegovo zgodovino, lepota narave, kulturno dediščino in s človekom, ki biva v njem. V pritličju sta tudi ambulanta in turistična pisarna s posebnima ločenima vhodoma. V nadstropju se nahaja relief TNP, v manjši dvorani pa se na ekranih odvija izredno domiselni 30 minut trajajoči film o reki Soči. V medetaži so priložnostne razstave in strokovna

knjižnica, v podstrešju pa trentarski muzej z izredno zanimivo predstavitvijo etnološke dediščine, kulturnega in zgodovinskega izročila Trente. Vse v tem domu je tako premišljeno in strokovno urejeno, da ga imajo za najbolj zanimivo informacijsko središče narodnih parkov v Evropi.

Vstopnina za odrasle znaša 350, za otroke, dijake in študente 200 tolarjev. Naj še omenim, da je posebej poskrbljeno tudi za obisk telesno prizadetih oseb z dostopnimi rampami in dvigalom. Pod vodstvom posebej usposobljenih vodnikov TNP pa je tudi možnost udeležbe na poldnevni, enodnevni ali večdnevni turah.

Informacijsko središče TNP dom Trenta je velika pridobitev za dolino Trente, ki ima z njim svoje kulturno središče in zdravniško oskrbo za krajane. Ta slikovita gorska dolina, globoko vrezana v nedrje Julijcev (primerjava: Log v Trenti je kar okrog 2300 m globoko pod Triglavom, Heiligenblut pa samo malo več kot 2500 metrov pod Glocknerjem) je tako očarala slavnega gornika in poeta dr.

Juliusa Kugyja, da je s svojimi planinskimi spisi z njo seznanil široko javnost. Dom Trenta je tudi turistično privlačen, ker nudi prenočišča: 8 komfortnih apartmajev visoke kvalitete; vsak ima dnevni del z dvema pomožnima ležiščema, kuhinjo, kopalnico in ločeni nočni del z dvema (7000 tol./dan) ali tremi posteljami (8000 tol./dan). Cene veljajo za tedenski najem apartmajev; za enodnevni ali dvodnevni najem je potrebno doplačati 15 do 20 %. V ceni sta vključena turistična taksa in 5 % davkov.

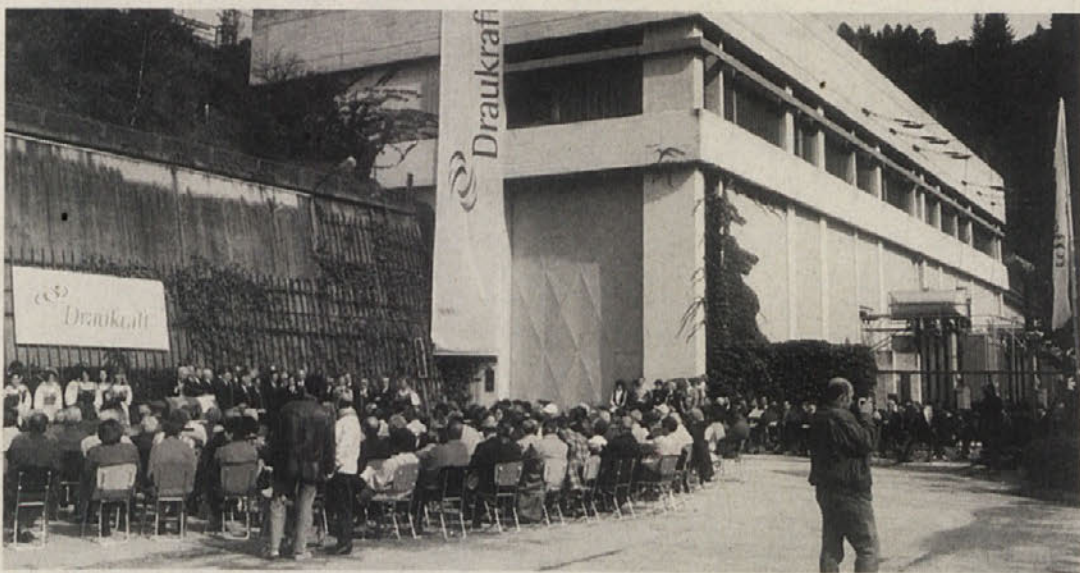
Za prijatelje narave, ki si želijo miru in uživanja lepote gorskega sveta, je Trenta kot ustvarjena. V Informacijskem središču TNP vas bodo prav gotovo prijazno sprejeli in v njem se boste počutili kot doma.

P. S.: Slovensko planinsko društvo Celovec bo v kratkem vabilo na izlet v Trento, kjer bomo poleg drugih zanimivosti te doline obiskali tudi Informacijsko središče triglavskega narodnega parka na Logu v Trenti. Pristržno vabljeni!

L. U.

ENERGIJA

20 let HC pri Borovljah

V dnevnu odprtih vrat je prišlo veliko radovednežev v elektrarno na Resnici pri Borovljah

Dvajsetletnico obratovanja elektrarne pri Borovljah oz. pod Žihpoljami je energetska družba »Draukraft« (Dravska sila) (poprej Dravske elektrarne) praznovala z dnevom odprtih vrat. Elektrarne so pričeli graditi v začetku sedemdesetih let in po načrtih avstrijskega energetskega gospodarstva ter pristojnega ministrstva naj bi to bila zadnja hidrocentrala sploh. Za njo naj bi gradili le še atomske elektrarne. Razvoj je znan in Avstrija danes pridela okoli 60 odstotkov potrebne energije iz lastnih vodnih virov, jedrski sili pa je po volji ljudstva odklenalo.

Dravska elektrarna pri Borovljah je v teku dvajsetih let producirala okoli 6 milijard kilovatnih ur, na leto torej 300 milijonov KW ur. To je 10 odstotkov celotne koroške proizvodnje toka.

Pri »Draukraft« so zelo ponosni, da so zadnja leta izboljšali ekološke pogoje in okoliščine ob zajezeni Dravi. Tam, kjer so svojčas bili prostrani dravski logi, je po človeškem posegu nastalo umetno jezero z raznoliko favno in floro. Z nekaj desetstiči vrbovimi sadikami so pozelenili gole betonaste brežine (Uferböschungen). Umetno jezero, jez in log so

postali bogat in za živali izredno privlačen biotop, pri čemer je treba posebej omeniti pestro in bogato ribjo in ptičjo populacijo.

Pa tudi oddihu služi to okolje, saj vodi po vrhu jezera dravska kolesarska pot R 1 (od Špitala do Velikovca) in se nad elektrarno križa s kolesarsko potjo R 7 (Celovec-Predivnica/Čepa), pod vasjo Resnica pa je nastalo majhno jezero, ki je zaradi svoje lege vse bolj priljubljeno pri kopalcih.

Dravsko elektrarno pri Borovljah si je ogledalo več tisoč obiskovalcev.

F. W.

Pismo bralca

GORDIJSKI VOZEL?

Organizatorji letošnje obletnice plebiscita so se očitno dobro zavedali, da so zasadili med nami ob danih razmerah nov kal spora, ko so po vsestranskem pritisku končno le pristali, da bo »smel spregovoriti« po 75 letih prvič v okviru uradne deželne proslave v slovenskem jeziku tudi zastopnik koroških Slovencev.

Dosedanja diskusija o tem vprašanju in medsebojna prerekanja potrjujejo vsaj zaenkrat nevarnost, da bi računica organizatorjev lahko uspela.

Ker koroški Slovenci nismo le skupnost veroučnih, ljudskošolskih in poklicnošolskih učiteljev oz. gimnazijskih profesorjev, zgodovinarjev in literatov, predlagam, da naj zapiše vsaka bistra glava, ki to želi, svoja premisslanja ob tem jubileju na papir.

Izbor iz le-teh in vsebinsko redakcijo nagovora pa naj prevzame v lastni odgovornosti in po svoji prosti presoji novinarka Kornelija Vošpernik, ki je kljub svoji mladosti že večkrat dokazala, da zna široko, uravnoteženo in vsem razumljivo prikazati različna gledanja in stališča tudi v spornih vprašanjih.

Nagovor mlade koroške Slovenke pa bi bil nenazadnje tudi znamenje naše nepremagljive zaverovanosti v bodočnost.

Dr. Miran Zwitter

OPOZORILO

Prijave za Vestnikov izlet so možne še do torka, 26. septembra do 17. ure!

Tel.: 0463/51 43 00 - 40 ali 14.

Križanka za razvedrilo

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10
11						12				
13						14				
15			16			17				
		18				19				20
21	22		23				24		25	
26		27				28	29			30
31				32					33	
34						35				
36			37	38					39	40
		41							42	
43	44					45	46		47	
48						49				

Vodoravno: 1. hiša, kjer se odvija kulturno življenje 11. obdelano polje 12. koroška pesnica (Hudl) 13. žensko ime 14. grški bog 15. stilna veja v umetnosti 17. samec domače živali 18. kemični znak za zlato 19. utežna mera 21. predlog 23. reka na Peloponezu 24. cunj, krpa 26. načrt 28. pas pri kimonu 30. arabski žrebec 31. z dobro voljo 32. staliti, otopiti 34. grška črka 35. klada za sekanje drv 36. so-garant 39. glina, ilovica 41. pod 42. nasprotno od star 43. začimba 47. latinsko jaz 48. italijanski denar 49. Verdijevega opera

Navpično: 1. sedež, na katerem so ustoličevali kneze 2. nevihta, neurje 3. rastlina ovijalka 4. okr. za televizijo 5. umetnostna akademija 6. trud 7. novotarstvo, vpeljevanje česa novega 8. dvom, težka izbira 9. ime pesnika Župančiča 10. britanski otok v irskem morju 16. propad, polom 19. italijanski slikar 13. oz. 14. stoletja 20. mama 22. žlahtna kovina 25. specialist za patologijo 27. aparat za prilagajanje, adaptacijo 29. del imena naših denarnih ustanov (Posojilnica-...) 33. odstavek v tiskarstvu 37. žensko ime 38. egipčanski sončni bog (daljša oblika) 40. omot, ovitek 44. Ribar Ivan 45. predlog 46. tuj dvoglasnik

Reštev iz prejšnje križanke:

Vodoravno: 1. Šentjakob 9. Evian 10. Irma 12. Nebraska 14. oslič 16. jelka 19. NK 20. alu 21. metoda 24. Nena 26. Lili 27. žagati 29. erg 31. Tirana 32. at **Navpično:** 1. Šentjanž 2. eve 3. Nibelungi 4. Tar 5. JNA 6. kiksati 7. oral 8. BM 11. Ančka 13. so 15. Indira 17. eleat 18. AM 22. Elin 23. ole 25. aar 28. ta 30. GT

II. ZVEZNA LIGA

Igra, utrudljiva za vse

SAK - Oberwart 0:0

SAK: Preschern, Wölbl, Zankl, A. Sadjak, Kotrri, M. Sadjak (46. Lippusch), Smid (76. Velik), Martini (33. Blajs), Eberhard, Pihomer, Petschenig
Le točka proti nič kaj močnemu nasprotniku iz Oberwarta! To je rezultat nedeljske tekme, kjer slovenski atleti nikakor niso prepričali. Nasprotno. Izkazalo se je, da v sredini manjkajo igralci, ki bi izvajali pritisk, gradili konstruktivno tekmo ter pošiljali žoge napadalcem. Slejo ko prej pa spredaj manjka igralec, ki bi vsaj realiziral redke možnosti.

Edina lepa priložnost za gol se je SAK nudila v 26. minuti iz prostega strela, kjer se je Pihomerjev strel odbil od prečke in je žogo z nekaj sreče še ujel nasprotnikov vratar. Do tega prostega strela pa je SAK prišel po hudem prekršku nad Martinijem, ki ga je nasprotnik težko poškodoval. Martini bo zaradi poškodbe v gležnju izpadel za najmanj 14 dni.

Poleg tega v soboto manjka Eberhard zaradi četrtega rumenega kartona.

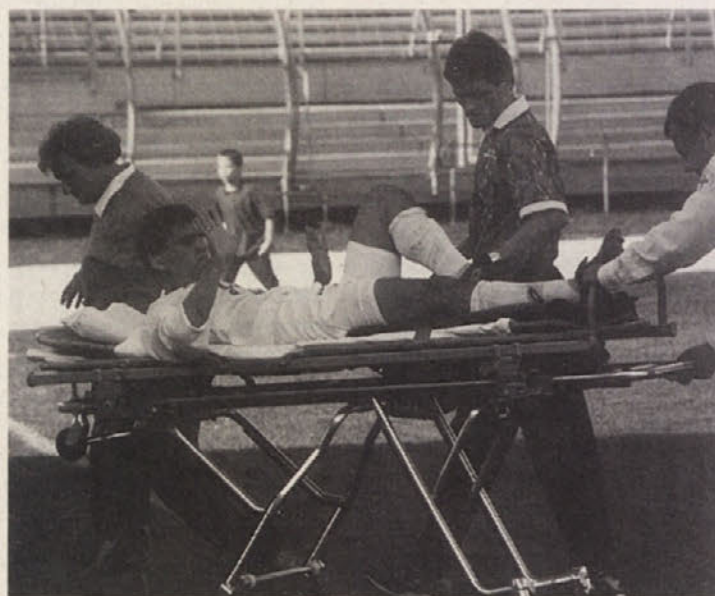
Nerazumljivo je tudi, da nekateri ne pridejo iz slabe forme in da igralcem manjka hitrost, kajti nasprotnik je bil večinoma za korak hitrejši, čeprav, kot že omenjeno, tudi on ni pokazal nobene kvalitete.

Edino v obrambi so Wölbl, A. Sadjak in Zankl odigrali solidno igro.

1. RAZRED D

Selani slavili zmago

DSG Sele - Grebinj 4:1 (0:0)

Edija Martinija so poškodovanega odpeljali z igrišča

Sele: Magić, A. Mak, S. Užnik, Kelih, D. Oraže, Božič, Bavdek, Travnik, M. Dovjak, M. Oraže, A. Oraže.

Prvi polčas, ki je potekal brez posebnih viškov, je pokazal, da si stojita nasproti dve enakovredni enajsterici. Igra sama se je odvijala večinoma v sredini igrišča, gostje so nekajkrat preizkusili vratarja Selanov Magića, ki pa se je izkazal in dobro branil.

V drugem polčasu so Selani zaigrali vse bolj iniciativno in čeprav so v 50. minuti prejeli gol, jih to ni zmedlo, nasprotno, napadali so in že pet minut po prejemu zadetku je Ahimu Oražetu uspelo izenačiti. Ahim Oraže, ki je zadel še enkrat, je v tej tekmi pokazal, da je z njim treba zopet računati, da si je od svoje težke poškodbe opomogel in da se mu iz tekme v tekmo vračata moč in samozavest.

Za ostala dva zadetka sta poskrbela Nanti Travnik, ki je še vedno steber moštva, in kapetan Siegfried Užnik. Omeniti je tudi treba, da so vsi zadetki bili zelo lepi in da so se Selani, čeprav nekoliko »zmatrani« (praznovali so fantovščino soigralca Maria Maka), posebno trudili in od sebe dali vse.

Žitara vas - Globasnica 1:0

Šmihel - Frantschach 2:3

Železna Kapla - Šmarjeta 0:0

PODLIGA VZHOD

Bilčovs - Podkrnos 0:0

2. RAZRED A

WAC II - SAK II 2:1

Piše Eda Velik

1. koroški derbi

Kljub slabi tekmi v nedeljo vsi igralci optimistično gledajo na prvi derbi s Spittalom, ki bo v soboto, 23. 9. 95, ob 15.30 uri. Menijo, da si ne bodo pustili kar tako vzeti vseh točk, marveč računajo s tem, da jih bodo po tej slabi predstavi Špittalčani podcenjevali.

Dejansko tudi Spittal trenutno ni v najboljši formi, vendar tam računajo na močno podporo svojih navijačev, kajti zanimanje za ta derbi je veliko.

SV Spittal - SAK

v soboto, 23. 9. 95 ob 15.30!

Tudi dekleta se navdušujejo za nogomet; v ospredju z žogo vratarica Oraže, zadaj desno trener Aleksander Mak

Ženski nogomet - sodelujejo tudi Selanke

V nedeljo se je pričelo prvo žensko nogometno prvenstvo na Koroškem. V to prvenstvo se je vključilo devet moštev: WAC, Ponikva (Penk)/Plibérek, Dobrla vas, ASK, Welzenegg, Škofiče, SV Spittal, Dream-Team-Lienz ter Sele.

Na šestih turnirjih, kjer bo vsako moštvo odigralo skupno

16 tekem, se bo videlo, katero moštvo bo najboljšo in si bo s tem pridobilo naslov prvega prvaka v ženskem nogometu. Tekme trajajo dvakrat po dvajset minut.

Selankam, ki jih vodi Aleksander Mak, čestitamo k temu pogumnemu nastopu in jim želimo vse najboljše.

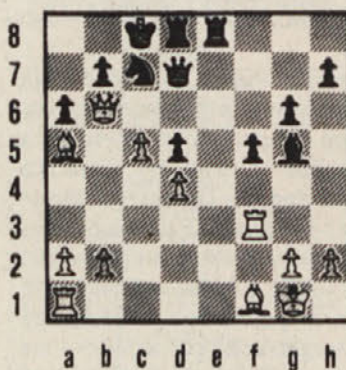
ŠAHOVSKI OREH ŠT.: 3

Kovač - Sternen / Bilčovs 1994

Kako naj uspe belim figuram prodrati skozi obrambne vrste črnega, ki ima dobro zavarovanega kralja na daminem krilu? Beli, ki je na potezi, je spoznal, da je napočil odločilni trenutek za napad na črno pozicijo. Odločitvi je botrovala tudi časovna stiska, v kateri sta se znašla oba igralca. Kako je potekal zaključni razplet partije?

Rešitev šahovskega oreha št.: 2

Da bi uspešno spletel matno mrežo črnemu kralju je nekdanji svetovni prvak Karpov odigral odlično potezo 1.Sf5!! Pa si oglejmo možnosti črnega v obrambi. Po 1...ef5 2.Dh2+ Kg8 3.Dg3+ Kh8 4.Dg7 mat.

Na 1...Sd7: 2.Dh2+ Kg8 3.Dg3+ Kf8 4.Dg7 mat. Zanimiva je še tretja možnost 1...Db8 2.Th7+! Sh7: 3.Dg7 mat. Lepe kombinacije z matom, so poplačale trud pri trenju šahovskega oreha!

KONEC MINULEGA TEDNA NA SLOVENSKI OBALI

Srečanje šahistov ŠD Piran in SŠZ

Gostitelji dobili dvoboj z 10,5:3,5

Konec minulega tedna se je šahovska ekipa Slovenske športne zveze iz Celovca mudila na športnem srečanju s šahisti pobratenega moštva ŠD Piran v Sloveniji. Tradicionalno vsakoletno srečanje je potekalo v sproščenem in prijateljskem vzdušju, gostitelji so pripravili obširen program, ki je poleg dvoboja obeh ekip ter hitropoteznega turnirja nudil tudi izlet z ladjo ob slovenski obali.

Ekipa ŠD Piran je prepričljivo dobila dvoboj s šahisti Slovenske športne zveze (SŠZ) iz Celovca s 10,5:3,5 (Andrej Žnidaršič - Silvo Kovač 2:0, Peter Vasič - Alojz Gallob 2:0, Goran Treuršič - Alojz Gallob 1:1, Mladen Lukin - Franci Rulitz 2:0, Ivan Grobovšek -

Šahisti Slovenske športne zveze s člani pobratenega moštva ŠD Piran

Rupert Reichmann 1:1, Jovan Nikolič - Ivko Ferm 0,5:1,5 in Savo Simič - Ivan Lukan 2:0). Na hitropoteznem turnirju, na katerem je sodelovalo dvanajst igralcev, je zmagal Mladen

Lukin (8,5 točk) pred Petrom Vasičem (8), Silvo Kovač, Franci Rulitz in Goran Treuršič so si s 7,5 točkami delili 3. do 5. mesto

I. L.